



תפ"ח 15711/01/17 - מדינת ישראל נגד פאדי ג'רושי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

תפ"ח 15711-01-17

בפני כב' השופט מנחם פינקלשטיין

כב' השופטת ליאורה ברודי

כב' השופט רמי אמיר

מדינת ישראל

נגד

פאדי ג'רושי (עציר)

החלטה

1. בהכרעת הדין מיום 26.12.17 זיכינו את הנאשם מכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, ובראשן עבירה של ניסיון לרצח. זאת לאחר שלקראת סיום עדויות התביעה, חזרה בה המאשימה מכתב האישום.

בדיון באותו יום עמד ב"כ המאשימה על כשלים שהתגלו במהלך שמיעת הראיות וציין כי לדעת המאשימה, אין עוד סיכוי סביר להרשעת הנאשם. ב"כ הנאשם עמד גם הוא על כשלים אלה ומתח ביקורת נוקבת על דרך החקירה במקרה זה.

אנו ציינו כי נשקול התייחסות מצדנו לאחר שנקבל לידינו את תמלולי הפרוטוקול המוקלט. עתה ניתנת החלטתנו זו שיש לראותה כחלק מהכרעת הדין.

2. אכן, אין זו תופעה שיגרית שהמאשימה חוזרת בה מכתב אישום חמור במהלך פרשת התביעה, ויש לשבח את המאשימה על עצם הצעד שנקטה, משהתברר שאין סיכוי סביר להרשעה. ב"כ המאשימה עמד בדבריו על כשלים שעלו בחקירת המשטרה בתיק זה וציין כי הלקחים יילמדו. אנו סבורים שיש מקום לעמוד על כשלים אלה, ולדעתנו יש גם לראותם בראייה רחבה יותר, הנוגעת לטיב הקשר המקצועי הראוי שבין הפרקליטות לבין היחידות החוקרות של המשטרה.



3. שני כשלים מרכזיים עלו בחקירת פרשה זו:

א. האשמתו של הנאשם, פאדי ג'רושי, בעבירת ניסיון לרצח של המתלונן, התבססה על דברים שאמר המתלונן בפני רס"ם בשארי ורפ"ק ועקנין מתחת למשרדי הצח"מ ברחובות. אין חולק כי תחילת הדברים הייתה ב"תשאול" שערך בשארי, וזאת לאחר שהמתלונן כבר מסר עדות ארוכה ומתועדת בפני החוקר רס"ר פלס. הסגור טען כי אין לו ספק שתשאול זה היה תרגיל חקירה מתוזמן היטב על ידי היחידה החוקרת, וכי לא בכדי נשלח בשארי, רכז המודיעין הוותיק בשכונת ג'וואריש, "לדובב" את המתלונן. הסגור נסמך בין השאר על דברי בשארי עצמו שאמר בעדותו בבית המשפט כי "יש מצב" שאכן פעל לפי הנחיה שקיבל. מכל מקום, ברור הדבר שחילופי הדברים בין בשארי לבין המתלונן, עד לרגע שבו הפליל המתלונן את פאדי, באוזני בשארי וועקנין, היו בדרך שכונתה כבר בפסיקה בשם "**תשאול נעלם**", היינו חקירה שאינה מתועדת, ושאינה בית המשפט יכול לעמוד על טיבה. נחזור לכך בהמשך.

כמו כן, מאלפת העובדה שלאחר שהמתלונן הפליל את פאדי - והחל משלב מסוים הדברים הוקלטו - הוא לא התבקש למסור מידית עדות מסודרת בפני חוקר משטרה, כפי שהיה מצופה. בעדות כזאת, מתבקש היה הדבר שהעד יישאל מדוע **לא הפליל** את פאדי בחקירתו הארוכה והמתועדת (זו שלפני התשאול), בעוד אשר מיד לאחר מכן, במפגש עם בשארי וועקנין, **הפליל** את פאדי.

ב. **הכשל השני** הבולט הוא העובדה שאחיו של **פאדי**, ששמו **שאדי**, לא נחקר על ידי המשטרה, וגם הפרקליטות - שליוותה את החקירה - לא עמדה בשום שלב על חקירתו של האח. בעניין זה יש להדגיש כי הידיעות המודיעיניות שהגיעו לצח"ם שפלה הפלילו בביצוע המעשה את שני האחים, פאדי ושאדי. זאת ועוד, לפי דברי המתלונן, הרי מי ששיסף את גרונו לבש "חרמונית"; והנה, בחדרם של שני האחים נתפסה "חרמונית", שעליה כתם דם, ועל החרמונית נמצא DNA-**של שאדי דווקא ולא של פאדי**. יתר על כן, מיד לאחר ניסיון הרצח, כאשר המשטרה הגיעה לבית משפחת ג'רושי, מסרה אמם של האחים שאדי ופאדי לחוקרים, כי שניהם יצאו, וכי שאדי, ולא פאדי, לבש מעיל צבאי ירוק (קרי, "חרמונית").

בנסיבות כוללות אלה, הבינה כמובן היחידה החוקרת, שעליה לחקור את שאדי, ונעשה גם ניסיון לאתרו שלא צלח. ספק רב אם הוקדש לכך די מאמץ, אך מה שחשוב יותר הוא שלאחר ששאדי **נעצר** עקב חקירתו בתיק אחר, הוא לא נחקר בשאלת מעורבותו במקרה שלפנינו, דבר שלכל הדעות התחייב.

4. כאמור, **ברור הדבר ששני כשלים אלה תרמו תרומה מכרעת להחלטת המאשימה לחזור בה מכתב האישום**. לכך נוספה גם העובדה שעדותו של המתלונן בפנינו הייתה עדות עוינת ובעייתית.

יש מקום כמובן להפיק את הלקחים המתאימים מהכשלים שהתגלו, וב"כ המאשימה עצמו הצהיר: "**לקחנו את הכשלים לתשומת לבנו, הפנינו את תשומת לב המשטרה לכך, ואנחנו עוד נעשה זאת בצורה מסודרת**



ויסודית בהמשך.

5. כפי שצינו לעיל, אנו סבורים שיש לראות כשלים אלה בראייה רחבה יותר, הנוגעת לטיב הקשר המקצועי שבין הפרקליטות לבין היחידות החוקרות של המשטרה. זאת משום שלמרבי הצער, אין זו הפעם הראשונה שבעת שבתנו בדין בעבירות החמורות ביותר, נחשפו בפנינו כשלים חמורים, **שבסופו של דבר גרמו או תרמו תרומה משמעותית לזיכויים של נאשמים מעבירות רצח וניסיון לרצח**, וזאת בין אם הנאשמים זוכו לחלוטין, ובין אם ההליך המשפטי הסתיים ב"קול ענות חלושה", היינו בהרשעה מינורית שאין בה זיקה סיבתית בין העבירה לבין מות הקורבן.

6. נפנה עתה בקצרה למספר תיקי רצח וניסיון לרצח, שבהם נדרשנו **בשנתיים-שלוש האחרונות** לתופעות פסולות שהתבררו לנו, באופן המלמד שאין מדובר לדעתנו בכשל חד פעמי, אלא **בעניין כללי הראוי להיבחן במלוא כובד הראש**.

7. נפתח בתופעה החמורה של חקירה בלתי מתועדת - בשיטה המכונה **"תשאול נעלם"**, שעל אי חוקיותה, פסלותה, והסכנה שטמונה בה לחקר האמת - עמדנו בהרחבה רבה בהכרעת הדין בתפ"ח 10101-11-09 **מדינת ישראל נ' שוואהנה** (29.11.2015). ראו במיוחד פסקאות 354-356 להכרעת הדין. בין השאר הטעמנו:

שיטת חקירה פסולה כזו היא רבת משמעות. מאחר שמדובר בחקירות נעלמות מעינינו - אין אנו יכולים לדעת מה היה אורכן, והאם הופעלו בהן לחצים או איומים, או שמא ננקטו אמצעי פיתוי והשאה על ידי החוקרים. החשש הוא שאם ננקטו אמצעי חקירה פסולים על פניהם, נעשה הדבר בחלק הסמוי מן העין, ולא בחלק הגלוי של החקירה...אכן, חשיפתו של התשאול הנעלם מערערת את ההנחה, או החזקה, בדבר תקינותה של החקירה כולה.

באותו מקרה זוכו שני הנאשמים מעבירת רצח. המלצנו באותו פסק דין על בדיקת הדבר **והבענו את החשש שדרך זו של "תשאול נעלם" איננה תופעה חד פעמית**. העתק מהכרעת הדין בפרשה זו הועבר לעיון ולטיפול היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה ופרקליטת מחוז המרכז.

8. דרך זו של "חקירת מחשכים" ננקטה גם בפרשה אחרת, שבה הורשע הנאשם מני דבוש בעבירה של אי מניעת פשע, חלף עבירת הריגה שהואשם בה בכתב האישום. גם במקרה זה עמדנו על חומרת הדבר והמלצנו על בדיקה מתאימה: ראו גזר הדין בתפ"ח 26407-05-14 **מדינת ישראל נ' גניש ואח'** (15.05.15), פסקה 37.א. לגזר הדין.

9. בפרשה נוספת עמדנו בהרחבה על **חקירה בלתי מתועדת** שנעשתה כלפי עדה בדרך **אכזרית ומשפילה במיוחד**. **באותו מקרה אף מצא לנכון ב"כ המאשימה להתנצל בפני העדה ישירות על התנהגותה הפסולה של המשטרה כלפיה**. הבענו צערנו על כך ששיטת **"התשאול הנעלם"** נחשפה



שוב, והדגשנו שעם כל הבנת חשיבותה של המשימה לחקור היטב אירוע רצח והצורך במתן כלים נאותים בידי החוקרים, **הרי שיש לדחות את הרעיון שבחקירת עבירות חמורות מקדשת המטרה את האמצעים.** הפנינו לפסיקת בית המשפט העליון, אשר דחה בשתי ידיים את "ההנחה שמותר לה לממשלה לעבור עבירות על מנת להבטיח הרשעתו של פושע פלוני" (ע"פ 369/78 אבו מדיג' נ' מדינת ישראל, פ"ד לג(3) 376, פסקה 8 לפסק הדין (1979)). אחד השופטים במותבנו הוסיף:

...המאבק בפשיעה אינו יכול להיעשות באופן סטרילי. מדובר בשדה קרב ולא בבית מרקחת. תרגילי חקירה הם דבר חיוני. חקירה קשה וצולבת היא הכרחית.

ואולם רב המרחק בין חקירה נוקשה ולגיטימית שכזו, לבין חקירה פסולה ואסורה בשיטות שנקטו החוקרים בענייננו. לא נסכין עם איומים על עדים, ולא כל שכן איומים קשים... ולא נשלים עם חקירות מחשכים בלתי מתועדות - חקירות שעצם קיומן פוגע בבית המשפט, בהגנה, וגם בפרקליטות, ואשר חותרות תחת כל ההליך של גילוי האמת.

ראוי שהעומדים בראש הפרקליטות ידרשו לעניין ויבדקו את ההתנהלות האמורה.

ראובהרחבההכרעת הדין בתפ"ח 22149-10-13 מדינת ישראל נ' קרני, עמ' 108-92 (21.12.15).

10. לא למותר בהקשר זה להפנות ל**תיק רצח נוסף** שבו שהתה מדובבת בתא מעצר עם חשודה, ומכיוון שהדיבוב הוקלט, הוקלטה גם התרחשות יוצאת דופן שבה נכנסו לתא המעצר שלושה חוקרי מטרה וביצעו תרגיל חקירה פסול, שבמהלכו איימו על הנחקרת כי יפוצו ברבים, וכן לבני משפחתה, תמונות אינטימיות שלה ושל המאהב שלה (תמונות שלא היו ולא נבראו). **לא נרשם כמתחייב מזכר בעניין תרגיל החקירה, וספק אם הייתה כוונה כלל לתעדו.**

סברנו שיש מקום לבדיקה יסודית של האירוע, והעברנו זאת לטיפול של פרקליטת מחוז מרכז, כאשר העתק מהחלטתנו הועבר גם ליועץ המשפטי לממשלה ולפרקליט המדינה.

ראו החלטתנו בתפ"ח 42793-10-14 מדינת ישראל נ' עזאם ואח' (14.3.16).

יצוין שאותה נחקרת, שהייתה הנאשמת 2 בתיק, זוכתה מעבירות רצח וקשירת קשר לרצח שיוחסו לה בכתב האישום, וזאת לאחר שהמאשימה חזרה בה מכתב האישום. הנאשם 1 זוכה אף הוא מעבירת הרצח שיוחסה לו, והורשע, בהסכמת המאשימה, בעבירה של נשיאת נשק בלבד (הנאשם 3 באותו תיק שהואשם בסיוע לאחר מעשה - זוכה בדין, לאחר שהמאשימה עצמה סברה שאין סיכוי סביר להרשעתו).

11. והנה, לאחר כל המקרים האלה, שבה ונגלתה לנגד עינינו שיטת החקירה הנעלמת, שגם התובע וגם הסנגור הצביעו בדבריהם על עצם התרחשותה ועל פסלותה. הסנגור גם הדגיש את העובדה שהתופעה של "תשאול נעלם" נעשית בחלק הקריטי ביותר של החקירה.

יושם אל לב שמדובר אפוא בחמש חקירות רצח וניסיון לרצח, בשנים האחרונות, שבהן אותה תופעה שבה ונחשפה בפני מותב אחד של בית משפט מחוזי. אין מדובר בצוות חקירה אחד. ברור כי לפנינו



כשל שאינו חד פעמי.

12. העיון בעדותו המלאה בתיק זה של רס"ם בשארי, שבעקבות מסירתה חזרה בה מהאישום, מוכיח בעליל שמדובר למעשה בשיטה. בשארי כלל אינו חוקר. ואולם, הוא סיפר כי במהלך שירותו "ירד למטה" עם עדים פעמים רבות כדי לדובב אותם ולקבל מהם פרטים חשובים (עמ' 579, ש' 32-23). ברם, הוא מעולם לא הצטייד במכשיר הקלטה, ולא אמרו לו לעשות זאת (עמ' 580, ש' 8-1).

כך גם במקרה זה. לאורך כל עדותו ציין בשארי כי ידע "שאם אני יורד לדבר אתו, הוא ידבר אתי" (עמ' 575, ש' 20-19). לדבריו, הכול ידעו שהוא הוריד את המתלונן למטה (עמ' 576, ש' 11), וכן ידעו "שאם אני אדבר אתו הוא ידבר" (שם, ש' 21). ומדוע לא להסתפק בעדותו של העד בפני החוקר בחדר החקירות? תשובת בשארי: "לא כולם מרגישים בנוח לדבר במשרד" (עמ' 577, ש' 30-26). בשארי לא ראה כל בעיה בכך שמדובר במקרה זה בעד מרכזי בתיק של ניסיון ברצח שנחקר חקירה מסודרת ומתועדת בחדר חקירות, ושלאחר מסירת עדותו הורד "למטה" כדי שתהיה "תקשורת" בין בשארי לבין העד, ואז אם תהיה "התפתחות", הוסיף בשארי, הוא "יצרף" את אחד החוקרים (עמ' 582-583).

בסוף חקירתו הנגדית כבר הודה בשארי כי ידע שהמתלונן "לא סיפר כלום בחקירה" (עמ' 586-587), וכי "יש מצב" שתפקידו לחלץ מהמתלונן מיהו זה שניסה לרוצחו "נוצר באמצעות המפקד" (עמ' 607, ש' 10-14).

דומה כי הדברים מדברים בעד עצמם, ובכל הכבוד, אין ניתן להסתפק רק בכך שהפרקליטות "תיקח את הכשלים לתשומת לבה", ו"תפנה את תשומת לבה של המשטרה לכך". בסופו של דבר, מדובר כאן ב"פשעי חקירה", כלשונו של השופט העליון חיים כהן (עניין אבו-מדיג'ם, שם), שנראה כי אין מנוס מיד חזקה כדי לשרשם. אין די בצעדים חינוכיים בלבד.

13. כאמור, סבורים אנו כי יש מקום לראות את הדברים גם באספקלריה של יחסי העבודה המקצועיים הראויים בין היחידה החוקרת לבין הפרקליטות. והרי טיבה של חקירה עלומה, שהיא תהיה נעלמת גם מגורמי התביעה (ולא רק מההגנה ומבית המשפט).

בפרשה שהסתיימה לאחרונה עמדנו על כך שהופרו כללי היסוד, שלפיהם אסור שהפרקליטות תופתע מחומרי חקירה נסתרים שלא הועברו אליה. מדובר בתיק רצח כפול, שבו הואשמו שלושה נאשמים בעבירת רצח, ואדם נוסף הואשם בעבירה של סיוע לרצח. התיק הסתיים בכך שכל הנאשמים הורשעו בעבירות שונות בתכלית, במסגרת הסדר טיעון, כאשר התביעה חזרה בה לחלוטין מהאשמת הנאשמים בעבירות הקושרות אותם לרצח הכפול.

באותה פרשה עמדנו על חיוניות המאבק של המשטרה בפשע ועל קשייו:

חובתה של המשטרה להיאבק בפשע היא חובה קדושה, לא פחות. מלאכת פיצוחן של עבירות חמורות, היא קשה עד מאוד, במיוחד כשמדובר בעבירות האלימות הקשה הפושות במדינה, ועבירת הרצח בראשן. במשנה תוקף אמורים הדברים בכל הנוגע לביצוע עבירות אלימות קשה בקרב חברה מרובת עבריינים. בתי המשפט מודעים לכך, ולאמיתו של דבר בתי



המשפט עצמם הם אחת מזרועות אכיפת החוק, לצד המשטרה והפרקליטות - כל אחת ותפקידה.

יחד עם זאת, הוספנו, מובן שהמשטרה חייבת לקיים את החובות המוטלות עליה בדין, ובמסגרת זו חשוב מאוד הוא טיב שיתוף הפעולה שבין היחידה החוקרת לבין הפרקליטות: "אין צורך להדגיש שעל היחידה החוקרת לוודא ששיתוף הפעולה יהיה אמתי ושלם, לא מדומה או חלקי... אסור שהפרקליטות תופתע מחומרים נסתרים שלא הועברו אליה, בזדון או בשגגה". הדגשנו כי במהלך שמיעת הראיות באותו הליך, **מבין היה** לא אחת לראות את ב"כ המאשימה מופתעת, ואף נכלמת, מ"חידושי" היחידה החוקרת, שהפרקליטה לא ידעה עליהם כלל בעת טיפולה בתיק.

המלצנו כי הכשלים שהתגלו במקרה זה, בכל הנוגע לשיתוף הפעולה בין היחידה החוקרת לבין הפרקליטות - בעת חקירת הפרשה ובעת ניהול ההליך המשפטי - **יתוחקרו כראוי**.

ראו גזר הדין בתפ"ח 36869-04-16 **מדינת ישראל נ' קשוט ואח'**, פיס' 13-15 לגזר הדין (19.12.17).

14. הדגמה נוספת לעניין האחרון נמצאת בפרשת רצח אחרת שהגיעה לפתחנו. באותו מקרה התברר כי המשטרה ביצעה הליך חקירתי **לאחר** הגשת כתב האישום, **וזאת מבלי שהפרקליטות ידעה כלל על קיומו**. ההליך החקירתי כלל לכאורה הטלת תנאים מגבילים על עד, במסמך רשמי הנושא כותרת של "כתב ערובה", וזאת כאשר מסמך זה לא נמצא כלל במערכת המשטרית לפי בדיקה שערך הפרקליט המטפל בתיק. גם במקרה זה הטעמנו שהנושא מחייב בדיקה יסודית, והבענו ציפיינו שהדבר יעשה.

ראו גזר הדין בעניינו של הנאשם 1 בתפ"ח 10788-05-14 **מדינת ישראל נ' חמיס וחידי** (21.7.15).

סיכום

15. במקרה הנידון כאן חזרה בה המאשימה מהאשמתו של נאשם בעבירה של ניסיון לרצח, והוא זוכה. הדבר נבע בראש ובראשונה מכשלים שעלו במהלך החקירה. לדעתנו אין ניתן לעבור לסדר היום על כשלים אלה, וכי מן הראוי להצביע על הצורך בבדיקת העניין ובהפקת לקחים מתאימה.

מטרתנו בהחלטה זו היא להבהיר **שאין מדובר בכשל חד פעמי**, וכי יש לראות את הכשלים **בראייה רחבה הנוגעת לזיקה המקצועית שבין הפרקליטות לבין היחידות החוקרות של המשטרה**. הדברים אמורים במיוחד, אך לא רק, בתופעה הפסולה של **"תשאול נעלם"** אשר שבה וחוזרת במקרים רבים, כפי שהצבענו, חרף פסלותה ותוצאותיה הקשות, וגם **לאחר** שהפנינו לכך את תשומת לבם של פרקליטת המחוז, פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה.

כשלים אלה עלולים לפגוע בגילוי האמת. לעיתים, יביא הדבר לכישלון הפרקליטות בהליך ולזיכוי נאשמים - מחמת הספק או אף זיכוי מוחלט. חמור מכך - לעיתים, אם הדבר לא יעלה בחקירת הסנגוריה - והדבר בהחלט אפשרי - עלולים להיות מורשעים חפים מפשע (או מכל מקום, נאשמים שיש ספק לגבי אשמתם).



16. נראה לנו כי המשמעות המצטברת של הדברים מצדיקה חשיבה מחודשת ו"עליית מדרגה" בטיפול בנושא מדאיג זה - מצדם של קברניטי המערכת המשפטית והמשטרתית, שבוודאי יודעים אל נכון כי המטרה אינה מקדשת את כל האמצעים, קל וחומר שלא את האמצעים שיכולים לקעקע את עצם המטרה.

מן הראוי לדעתנו להקים לשם כך צוות בדיקה משותף בהשתתפות נציגים בכירים של הפרקליטות והמשטרה.

על כן, יועבר העתק מהחלטה זו לגורמים הבאים:

היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט

פרקליט המדינה, עו"ד שי ניצן

פרקליטת מחוז המרכז פלילי, עו"ד רונית עמיאל

מפכ"ל משטרת ישראל, רב ניצב רוני אלשיך

ראש אגף החקירות במשטרת ישראל, ניצב גדי סיסו

ההחלטה ניתנה היום י"ג בשבט תשע"ח, 29.1.18.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לבאי כוח הצדדים, וכן לגורמים שצוינו.